

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTOST316SOK Irodalom és antropológia ea.

Tantárgy neve: Irodalom és antropológia	Tantárgy Neptun kódja(i): BTOST316SOK (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Kiss Noémi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Kiss Noémi adjunktus	
Tantárgyi egység: Irodalom és antropológia ea.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTOST316SOK (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 3T (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 1 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): Az előadás a határtudományok területén kerül meghirdetésre, antropológia és irodalom kapcsolódási modelljeit tárja fel kultúratudományos igénnyel. Alapszövegek értelmezésével és irodalmi művek kulturális interpretációjával foglalkozunk a résztvevő-megfigyelő perspektívájából. Vizsgáljuk a filozófiai antropológia hagyományát, az etnológia hermeneutikai fordulatát és a kulturális antropológia hatásait az európai szellemtudományokra. Tudománytörténetileg az 1960-as években kialakult interpretatív antropológia és a hermeneutikai irodalomtudomány utáni kutatásokat vizsgáljuk. Elsősorban kortárs regények, naplók, interjúkötetek, önéletrajzok antropológiai olvasatát igyekszünk feltárni az irodalom társadalmi és kulturális kontextusát.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>Tudás:</i> A hallgatók európai és kulturális kontextusukra való kitekintéssel ismerik meg a magyar irodalom kommunikációs formáinak, szövegtípusainak, történeti folyamatainak és jelentős korszakainak fő jelenségeit, irodalmi értelmezésének ismert eljárásait és módszereit. Képet kapnak az irodalomtudomány jellemző kutatási kérdéseiről, elemzési és értelmezési módszereiről, megismerkednek egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel. <i>Képesség:</i> A hallgatók megismerve az irodalmi hagyományok szerepét a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítésében, e jelenségeket releváns európai kontextusban értelmezik. Megtanulnak az irodalomtudomány jellemző kérdéseiről több stílusregiszterben, az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően, közérthetően, választékos stílusban írni és beszélni. – Képesek lesznek az irodalmi szövegeket, illetve az ezekhez kapcsolódó kulturális jelenségeket az irodalomtudomány szempontjából értelmezni, a problémákat releváns módszertani megközelítésből elemezni. <i>Attitűd:</i> A hallgatók megismerik a magyar és az európai identitás nyelvi, vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét, kiállnak annak megőrzésért. Tudatosan</p>	

képviselik a megismert szakmai normákat, és hitelesen közvetítik azokat.

Autonómia és felelősség: A hallgatók megtanulnak felelősséget vállalni szövegeikért, tisztán látni azok szakmai értékét és esetleges hiányosságait, betartani a tudományterületen érvényes szakmai és etikai normákat. Tudatosan képviselik az irodalom- és kultúratudomány területén alkalmazott módszereket, és elfogadják más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. A hazai antropológia és néprajz kutatásai
2. Antropológia és irodalom a kultúratudományokban
3. A miskolci műhely eredményei: Kunt Ernő
4. Bódis Kriszta és a Van helyed ózdi projekt
5. Kortárs magyar irodalom antropológiai olvasta
6. Javított kiadás, Esterházy Péter
7. Holocaust és irodalom, a lokális és kulturális emlékezet
8. Centrum és periféria irodalma – az irodalmi rendszer tagozódása
9. A falu irodalma a kádár rendszerben Galgóczi Erzsébet
10. Borbély Szilárd Nincstelének
11. Feminizmus: emberi jogi mozgalmak és az irodalom szerepe
12. Migráció és irodalom – kelet és nyugat európai tagozódása a kortárs irodalomban
13. Fotográfia és irodalom
14. Összefoglalás

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgálhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

BACHMANN-MEDICK, Doris: *Kultur als Text. Die anthropologische Wende in der Literaturwissenschaft*. Frankfurt am Main 1996.

N. KOVÁCS TÍMEA, *Kultúra – szöveg – reprezentáció: kulturális antropológia és irodalomtudomány*, Helikon, 1999/4., 479-493.

Antropológia és irodalom, Egy új paradigma útkeresése, szerk.: BICZÓ GÁBOR – KISS NOÉMI, Csokonai kiadó, Debrecen, 2003. ebből a bevezető előadások v. szabadon választott cikkek

A kritikai kultúrakutatás, Helikon, 2005/1-2.

JAN ASSMANN, A kulturális emlékezet, Atlantisz - C.H. Beck 1999, Bevezető és az Első fejezet.

PAUL RICOEUR: Emlékezet – felejtés – történelem, A kultúra narratívái, Narratívák sorozat, Kijárat, Bp., 1999., 51-68.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

KOSENINA Alexander: *Literarische Anthropologie. Die Neuentdeckung des Menschen*. Akademie Studienbücher – Literaturwissenschaft. Berlin 2008.

BÓDIS, KRISZTA: *Kemény vaj*, Magvető, 2003.

ESTERHÁZY PÉTER: *Javított kiadás*, Magvető, Bp., 2002.

KISS NOÉMI: *Fekete-fehér, tanulmányok a fotográfia és az irodalom kapcsolatáról*, MŰÚT Könyvek, Miskolc, 2011.

KUNT ERNŐ: *A halál tükrében*, Magvető, 1981.

MÁRTON LÁSZLÓ: *Árnyas fűtca*, Jelenkor, Pécs, 1999.

Történelem – kultúra – medialitás. szerk.: KULCSÁR SZABÓ ERNŐ – SZIRÁK PÉTER, Bp., Balassi, 2003.